

Multisysteem Therapie (MST) en ThuisBest bij jeugdcriminaliteit

Gespreksnotitie MST-Nederland/België | Rondetafelgesprek pitchsessie jeugdcriminaliteit | 1 oktober 2026

Wat is Multisysteem Therapie?

Multisysteem Therapie (MST) is een bewezen effectieve en (wereldwijd) erkende interventie. In Nederland is MST erkend als justitiële interventie in de databank Effectieve Jeugdinterventies en opgenomen in de Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

MST is een intensieve gezinsbehandeling in de eigen leefomgeving, voor gezinnen met een jongere (10 tot 18 jaar) met ernstige gedragsproblemen en/of delinquent gedrag. De behandeling duurt gemiddeld 4 tot 5 maanden. De therapeut gaat meerdere keren per week naar het gezin en het MST-team is 24/7 bereikbaar.

Juist bij jeugdcriminaliteit is een brede blik nodig: delinquent gedrag staat zelden op zichzelf. Schooluitval, delinquente vrienden, middelengebruik en problemen thuis of in de buurt kunnen elkaar versterken. Ook speelt een deel van de leefwereld zich online af en kunnen criminele netwerken of gangs een rol spelen.

MST richt zich daarom niet alleen op het delict, maar juist op de factoren die het gedrag veroorzaken en in stand houden. Door deze factoren in samenhang aan te pakken, lukt het om delinquent gedrag duurzaam te doorbreken én jongeren veilig thuis te laten opgroeien, met perspectief op school, werk en deelname aan de samenleving.

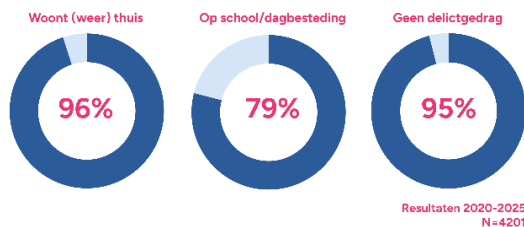
De therapeut werkt intensief met de jongere, ouders, school, peers en waar relevant politie en professionals. Belangrijke steunpersonen voor het gezin worden nauw bij de behandeling betrokken. Samen wordt onderzocht: wat zijn de oorzaken van het probleemgedrag en wat moet er concreet veranderen? Vanuit een goed gevulde 'rugzak' met MST-principes, vaardigheden, interventies en oefeningen levert de therapeut maatwerk in ieder gezin. Het gezin en het netwerk worden zo toegerust, dat zij de verandering na afloop zelf kunnen vasthouden.

MST kent ook behandelvarianten voor specifieke doelgroepen zoals MST-PSB (zedendeliquente jongeren), MST-PSY (bij psychiatrische problematiek), MST-ID (bij licht verstandelijke beperking) en MST-C (kinderen 2-10 jaar).

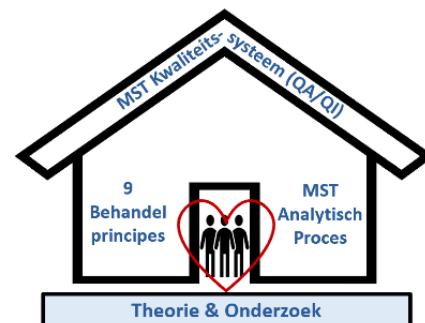
Resultaten

MST is uitgebreid wetenschappelijk onderzocht. Onderzoek laat positieve effecten zien op onder meer ernstige gedragsproblemen, delictgedrag, uithuisplaatsing, functioneren van het gezin en middelenmisbruik.

Daarnaast worden in Nederland de resultaten van alle MST-behandelingen gemeten (monitoring). Ca. 9 van de 10 behandelingen wordt succesvol afgesloten. Follow-up metingen laten zien dat de resultaten ook na de behandeling standhouden. Over de periode 2020-2025 waren de resultaten bij afsluiten van de behandeling:

- ✓ 96% van de jongeren woont (weer) thuis;
- ✓ 79% gaat naar school/dagbesteding
- ✓ 95% vertoont geen delictgedrag

Wat is het Kwaliteitssysteem van MST?

Een effectieve interventie is meer dan een methodiek op papier of training. Een goede uitvoering bepaalt of er daadwerkelijk resultaten worden gehaald. Daarom is kwaliteitsborging binnen MST een belangrijk onderdeel:

- ✓ MST heeft veel aandacht voor goede implementatie in de organisatie en ondersteuning
- ✓ MST-therapeuten worden goed opgeleid en krijgen doorlopende scholing
- ✓ Ieder MST-team heeft wekelijks gestructureerde klinische groepssupervisie en consultatie op casusniveau
- ✓ Gezinnen geven systematisch feedback op de uitvoering van de behandeling
- ✓ Modeltrouw en behandelresultaten worden structureel gemeten en gebruikt om bij te sturen

Zo ontstaat een vaste cyclus van opleiden, begeleiden, meten, leren en verbeteren. De therapeut staat naast het gezin en het kwaliteitssysteem staat achter de therapeut.

MST-ID voor gezinnen met een LVB

MST-Intellectual Disability (ID) is ontwikkeld voor gezinnen waarin sprake is van een licht verstandelijke beperking bij de jongere en/of ouder(s). MST-ID heeft dezelfde uitgangspunten en kwaliteitsstandaarden als MST, maar teams krijgen aanvullende scholing, en de aanpak en interventies worden specifiek aangepast aan wat deze gezinnen nodig hebben. Ook van MST-ID worden de resultaten structureel gevolgd en deze zijn vergelijkbaar positief.

Voorkomen (gesloten) plaatsingen in de jeugdhulp: ThuisBest

Nederland werkt toe naar nul gesloten plaatsingen in 2030. Dat kan alleen als er voor jongeren met zeer complexe problematiek voldoende effectieve alternatieven beschikbaar zijn. ThuisBest combineert MST met een zo kort mogelijke residentiële plaatsing. MST start direct. Vanaf de eerste dag werken de jongere, ouders, het netwerk, de residentiële voorziening en MST vanuit gedeelde doelen toe naar veilige en duurzame terugkeer naar huis. Verlof en contact met de eigen leefomgeving worden benut om veranderingen thuis te oefenen en MST loopt door wanneer de jongere terugkeert naar huis. ThuisBest laat zien dat het voorkomen van een (langdurige) plaatsing goed mogelijk kan zijn door de inzet van een effectief programma.

Is MST kosteneffectief?

Ernstige jeugdcriminaliteit en uithuisplaatsing brengen hoge kosten met zich mee. Nederlands onderzoek laat zien dat MST kosteneffectief is, met een maatschappelijke besparing van ca. 50% ten opzichte van de controleconditie. Een berekening voor gemeenten kwam uit op een besparing van ruim 3 miljoen euro per MST-team per jaar.

Hierin zijn maatschappelijke effecten op langere termijn nog niet meegenomen (in psychische gezondheid, wonen, onderwijs, werk en behoefte aan zorg en ondersteuning), naast het voorkomen van verdere criminaliteit, effecten op broertjes en zusjes en het doorbreken van intergenerationele patronen.

Wat is ons advies aan de politiek?

1. **Zet bewezen effectieve interventies in.** Stel kaders m.b.t. het gebruik van de Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming en de Databank Effectieve Jeugdinterventies als basis voor beleid, inkoop en verwijzing.
2. **Zorg dat effectieve, systemische interventies zoals MST beschikbaar zijn in iedere regio.**
3. "Goedkoop is duurkoop". **Stimuleer dekkende tarieven** t.b.v. effectieve implementatie en goede resultaten.
4. **Verbind de afbouw van gesloten jeugdhulp** aan de opbouw van beschikbare effectieve alternatieven zoals ThuisBest en maak hiervoor geld beschikbaar.
5. **Benut bestaande expertise** ook voor verdere ontwikkelingen. Wij denken graag mee.

www.multisysteemtherapie.nl